

Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 1 2015

Innehåll

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	2
Allmänna principer.....	2
Skadeståndsrätt.....	2
EU-DOMSTOLEN.....	3
Avgöranden rörande Sverige.....	3
Förslag till avgöranden rörande Sverige	3
Institutionell rätt och allmänna principer	3
Processrätt	7
Skatterätt.....	9
Konkurrensrätt och statligt stöd	10
Inre marknaden.....	10
Övriga rättsområden.....	11
NYA MÅL	16
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN.....	16
ÖVRIGT	16

INLEDNING

Välkommen till ett nytt år med Nyhetsbrev om EU-rätt. Årets första upplaga innehåller en hel del intressanta avgöranden och annat. Huvudnumren är måhända EU-domstolens nej till EU:s tillänkta anslutning till Europakonventionen – pressmeddelandet återges i sin helhet under rubriken EU-domstolen/Institutionell rätt och allmänna principer – Ekobrottsmyndighetens/Åklagarmyndighetens sammanställning av de åtgärder som vidtogs med anledning av Högsta domstolens beslut gällande dubbelbestraffning. I pressmeddelande anges följande: ”Åklagare vid Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten granskade mer än 2 700 ärenden. Domar med fängelsestraff granskades omedelbart efter Högsta domstolens beslut eftersom personer kunde verkställa eller skulle verkställa fängelsestraff som vilade på felaktiga grunder.

Därefter tillsattes vid myndigheterna särskilda grupper med åklagare och administratörer som granskade andra oriktiga domar, godkända strafförelägganden och beslut om åtalsunderlåtelse.

Myndigheterna har i drygt 580 ärenden ansökt om resning till förmån för enskild då de bedömts vara felaktigt dubbelbesträffade. En övervägande del av samtliga resningsansökningar har prövats av domstol.

Hovrätterna har granskat samtliga resningsansökningar. Vid årsskiftet 2014/15 återstår cirka 100 resningsansökningar som ska prövas av Högsta domstolen.

Domstolarna har, med något enstaka undantag, bifallit resning i enlighet med ansökan. En stor del av ärenden har även varit föremål för förnyad prövning vid tingsrätt och i hovrätt. Skattebrotten i resta delar har avvisats i enlighet med de principer som lagts fast i NJA 2013 s 502.

I huvudsak kan sägas att domstolen har genom upphävande, ändring eller undanröjande av tidigare domslut eller påföljd bestämt ny påföljd. I något fall har uttrycklig hänvisning skett till 34 kap. 1 § 1 st. 2 p BrB. I andra fall har domstolen fastställt tidigare utdömd påföljd och ansett den nya helt verkställd genom tidigare dom. I flertalet fall har domstolarna meddelat påföljdseftergift med anledning av att påföljden till fullo verkställts.”

[Läs hela sammanställningen här](#)

Även frågan om vargjaktens förenlighet med EU-rätten, eller kanske snarare frågan om den svenska domstolshanteringen av licenser för vargjakt är förenlig med EU-rätten, har väckt visst intresse. Detsamma gäller EU-domstolens avgörande som innebär att vi framöver ska kunna direkt få fram det slutliga priset när vi letar flygbiljetter på internet. Vi rapporterar nedan om dessa och en rad andra intressanta avgöranden.

AVGÖRANDE I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Allmänna principer

Högsta förvaltningsdomstolen har den 28 januari 2015 beslutat meddela prövningstillstånd i mål 312-15, angående frågan om ett beslut fattat av Naturvårdsverket, avseende licensjakt efter varg, kan tas upp till prövning av domstol trots att det enligt 58 § 1 jaktförordningen inte får överklagas. Bakgrunden var följande. Länsstyrelsen i Värmlands län beslutade den 28 november 2014 om licensjakt efter högst 24 vargar inom vissa jaktområden i länet under tiden den 9 januari till och med den 15 februari 2015 eller till dess jakten avlyses. En förening m.fl. överklagade beslutet till Naturvårdsverket som i beslut den 5 januari 2015 i huvudsak avlog överklagandena. Naturvårdsverket erinrade om att beslutet enligt 58 § 1 jaktförordningen (1987:905) inte får överklagas. Föreningen överklagade Naturvårdsverkets beslut till Förvaltningsrätten i Karlstad. Förvaltningsrätten anförde i beslut den 8 januari 2015 bl.a. att det är tveksamt om överklagandeförbudet i jaktförordningen är förenligt med EU-rätten. Den uttalade vidare att den för närvarande gör bedömningen att Naturvårdsverkets beslut är överklagbart enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223). Förvaltningsrätten meddelade inhibition. Länsstyrelsen i Värmlands län m.fl. överklagade förvaltningsrättens beslut till Kammarrätten i Göteborg, som i dom den 15 januari 2015 beslutade att undanröja förvaltningsrättens beslut. Kammarrätten anförde som skäl för sitt beslut att förvaltningsrätten borde ha avvisat överklagandet på den grunden att Naturvårdsverkets beslut inte är överklagbart. Föreningen m.fl. överklagade kammarrättens dom och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen ska undanröja kammarrättens dom och fastställa förvaltningsrättens beslut, förordna att domen tills vidare inte ska gälla samt inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen. Högsta förvaltningsdomstolen kommer senare att ta ställning till frågan om inhämtande av förhandsavgörande.

Skadeståndsrätt

Högsta domstolen har den 2 februari 2015 meddelat prövningstillstånd i mål T 2177-14. Målet rör en polsk medborgare som överlämnats till Polen för verkställighet av ett fängelsestraff. Mannen var frihetsberövad i Sverige inför överlämnandet. Efter överlämnandet lades målet om verkställighet av fängelsestraffet ned. Polens högsta

domstol konstaterade att det inte funnits grund för frihetsberövandet, eftersom mannens rättigheter åsidosatts i förfarandet som ledde fram till arresteringsordern. Han har nu begärt ersättning av svenska staten för frihetsberövandet. Underinstanserna har lämnat anspråket utan bifall. Högsta domstolen meddelar nu prövningstillstånd (jfr bl.a. NJA 2014 s. 399).

EU-DOMSTOLEN

Avgöranden rörande Sverige

Förslag till avgöranden rörande Sverige

Högsta förvaltningsdomstolen begärde i februari 2014 förhandsavgörande från EU-domstolen med följande tolkningsfråga: Utgör **artikel 49 FEUF** och artikel 63 FEUF hinder för nationell lagstiftning enligt vilken hemviststaten **inte medger avdrag för en valutakursförlust** som är integrerad i en kapitalförlust på en näringsbetingad andel i ett bolag som har hemvist i en annan medlemsstat, när hemviststaten tillämpar ett system där kapitalvinster och kapitalförluster på sådana andelar inte beaktas vid beräkning av beskattningsunderlaget? – Generaladvokaten har i sitt förslag till avgörande 2015-01-22 (mål nr C-686/13) uttalat följande: Artikel 49 FEUF, som är tillämplig i ett sådant fall som det i det nationella målet, utgör inte hinder för nationell lagstiftning enligt vilken hemviststaten inte medger ett moderbolag avdrag för en valutakursförlust som är integrerad i en kapitalförlust på en näringsbetingad andel i ett dotterbolag som har hemvist i en annan medlemsstat, när moderbolagets hemviststat tillämpar ett system där kapitalvinster och kapitalförluster på sådana andelar inte beaktas vid beräkning av beskattningsunderlaget.

Institutionell rätt och allmänna principer

I juli 2013 begärde kommissionen **EU-domstolens yttrande över frågan om utkastet till avtal om Europeiska unionens anslutning till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ("Europakonventionen")**, är förenligt med fördragen. I EU-domstolens beslut i plenum den 18 december 2014 (**yttrande 2/13**) konstaterade domstolen att det planerade avtalet inte var förenligt med fördragen, vilket innebär att avtalet inte kan träda i kraft, såvida inte avtalet eller fördragen ändras. Domstolen anförde i sitt pressmeddelande följande:

"Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ("Europakonventionen" eller bara "konventionen") är ett multilateralt internationellt avtal som ingåtts inom Europarådet. Europakonventionen trädde i kraft den 3 september 1953. Alla medlemmar i Europarådet är fördragsslutande parter i konventionen.

År 1996 slog EU-domstolen i ett yttrande fast att gemenskapen, på gemenskapsrättens dåvarande stadium, saknade behörighet att ansluta sig till Europakonventionen.

Sedan dess har Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och kommissionen år 2000 proklamerat Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ("stadgan"). Genom Lissabonfördraget, som trädde i kraft den 1 december 2009, fick

stadgan samma rättsliga värde som fördragen. Det fördraget ändrade även artikel 6 i EU-fördraget i vilken det hädanefter föreskrivs, för det första, att de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ska ingå i unionsrätten som allmänna principer och, för det andra, att unionen ska ansluta sig till Europakonventionen. Vad gäller unionens anslutning till Europakonventionen följer dock av protokoll nr 85 att anslutningsavtalet måste uppfylla vissa villkor som avspeglar nödvändigheten att bevara unionens och unionsrättens särdrag och som ska säkerställa att unionens anslutning inte påverkar vare sig unionens eller dess institutioners befogenheter.

Efter en rekommendation från kommissionen den 17 mars 2010 antog rådet den 4 juni 2010 ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om unionens anslutning till Europakonventionen. Kommissionen utsågs till förhandlare. Den 5 april 2013 nådde förhandlarna en överenskommelse om utkastet till anslutningsinstrument. Mot denna bakgrund vände sig kommissionen, den 4 juli 2013, till EU-domstolen för att i enlighet med artikel 218.11 FEUF inhämta dess yttrande i frågan om utkastet till avtal är förenligt med unionsrätten.

I sitt yttrande som avkunnas i dag erinrar domstolen inledningsvis om att Lissabonfördraget har undanröjt det hinder för unionens anslutning till Europakonventionen som berodde på att det saknades rättslig grund för anslutningen. Domstolen understryker dock att unionen inte kan betraktas som en stat och att anslutningen därför måste ske med beaktande av unionens särdrag, vilket ju enligt fördragen själva är en förutsättning för anslutningen.

Efter detta klargörande påpekar domstolen att Europakonventionen genom anslutningen, i likhet med varje internationellt avtal som unionen ingår, skulle bli bindande för unionsinstitutionerna och medlemsstaterna och således skulle utgöra en integrerad del av unionsrätten. Under dessa omständigheter skulle unionen, på samma sätt som varje annan fördragsslutande part, vara föremål för en extern kontroll av efterlevnaden av de rättigheter och friheter som föreskrivs i konventionen. I det sammanhanget skulle unionen och dess institutioner omfattas av de övervakningsmekanismer som föreskrivs i konventionen och, i synnerhet, vara skyldiga att rätta sig efter beslut och domar som meddelas av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna ("Europadomstolen").

EU-domstolen konstaterar att det visserligen är en naturlig följd av begreppet extern kontroll, å ena sidan, att Europadomstolens tolkning av Europakonventionen skulle vara bindande för unionen och alla dess institutioner och, å andra sidan, att EU-domstolens tolkning av en rättighet som skyddas enligt konventionen inte skulle vara bindande för Europadomstolen. EU-domstolen finner dock att detta inte kan gälla den tolkning som den själv gör av unionsrätten, och särskilt av stadgan.

EU-domstolen framhåller i det avseendet särskilt att det, i den mån som Europakonventionen innebär att de fördragsslutande parterna får föreskriva en högre nivå på skyddet för de grundläggande rättigheterna än det som följer av konventionen, bör säkerställas att det finns **en samordning mellan konventionen och stadgan**. När rättigheter enligt stadgan motsvarar rättigheter som skyddas enligt Europakonventionen måste nämligen den möjlighet som medlemsstaterna ges i

Europakonventionen begränsas till vad som är nödvändigt för att förhindra att den skyddsnivå som föreskrivs i stadgan liksom unionsrättens företräde, enhetlighet och verkan undergrävs. EU-domstolen konstaterar att **utkastet till avtal inte innehåller någon bestämmelse som är avsedd att uppnå en sådan samordning.**

Det tillvägagångssätt som har valts i utkastet till avtal, vilket innebär att unionen likställs med en stat och ges en roll som i alla avseenden är identisk med varje annan fördragsslutande parts roll, bortser enligt domstolen just från unionens särart. I synnerhet tar detta tillvägagångssätt inte hänsyn till att medlemsstaterna, när det gäller frågor i vilka befogenheter har överförts från medlemsstaterna till unionen, har accepterat att förbindelserna dem emellan regleras av unionsrätten och inte av någon annan rättslig reglering. Europakonventionen kräver att unionen och medlemsstaterna ska betraktas som fördragsslutande parter inte bara i deras förbindelser med andra fördragsslutande parter som inte är medlemmar i unionen, utan även i sina ömsesidiga förbindelser. Detta skulle också medföra **ett krav på att varje medlemsstat ska kontrollera att de andra medlemsstaterna iakttar de grundläggande rättigheterna, trots att det enligt unionsrätten ska råda ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna. Under dessa omständigheter kan anslutningen äventyra både den jämvikt som unionen bygger på och unionsrättens autonomi.** Det planerade avtalet innehåller inte några bestämmelser som är ägnade att förhindra en sådan utveckling.

EU-domstolen påpekar att **protokoll nr 16 till Europakonventionen**, som undertecknades den 2 oktober 2013, ger de högsta domstolarna i medlemsstaterna rätt att begära att Europadomstolen ska avge rådgivande yttranden i principfrågor rörande tolkningen eller tillämpningen av de rättigheter och friheter som stadgas i konventionen eller i dess protokoll. I och med att Europakonventionen skulle komma att utgöra en integrerad del av unionsrätten **skulle den mekanism som skapas genom protokoll nr 16 kunna påverka autonomi hos och effektiviteten i det förfarande för förhandsavgörande** som föreskrivs i EUF-fördraget, särskilt när det rör sig om rättigheter enligt stadgan som motsvarar rättigheter som skyddas av konventionen. Det är nämligen inte uteslutet att en begäran om rådgivande yttrande enligt protokoll nr 16 som framställs av en domstol i en medlemsstat kan leda till att förfarandet för EU-domstolens så kallade förhandsgranskning, ska tillämpas, vilket skapar en risk för ett kringgående av förfarandet för förhandsavgörande. Enligt EU-domstolen innehåller utkastet till avtal inte några bestämmelser om förhållandet mellan dessa båda mekanismer.

EU-domstolen erinrar därefter om att medlemsstaterna enligt EUF-fördraget förbinder sig att **inte lösa tvister om tolkningen eller tillämpningen av fördragen på annat sätt än som bestämts genom fördragen.** När ett mål rör unionsrätten har följaktligen EU-domstolen exklusiv behörighet att pröva alla tvister mellan medlemsstaterna samt mellan medlemsstaterna och unionen angående iakttagandet av konventionen. Den omständigheten att förfaranden vid EU-domstolen enligt utkastet till avtal inte ska anses utgöra sådana förfaranden för reglering av tvister enligt Europakonventionen från vilka de fördragsslutande parterna har avstått räcker inte för att bevara EU-domstolens exklusiva behörighet. Enligt utkastet till avtal har nämligen unionen eller medlemsstaterna fortfarande **möjlighet att inge en ansökan till Europadomstolen angående en överträdelse av Europakonventionen som en medlemsstat eller unionen påstås ha begått i samband med unionsrätten.**

Själva förekomsten av en sådan möjlighet **strider mot EUF-fördragets krav**. Under dessa omständigheter skulle utkastet till avtal kunna vara förenligt med unionsrätten endast om det innehöll bestämmelser som uttryckligen utesluter Europadomstolens behörighet i tvister mellan medlemsstaterna, eller mellan medlemsstaterna och unionen, rörande tillämpningen av Europakonventionen inom unionsrättens tillämpningsområde.

Den **medsvarandemekanism** som föreskrivs i utkastet till avtal är avsedd att säkerställa att talan som väcks vid Europadomstolen av icke-medlemsstater och framställningar från enskilda vederbörligen riktas till medlemsstaterna och/eller unionen, beroende på det enskilda fallet. I utkastet till avtal föreskrivs att en fördragslutande part får ställning som medsvarande antingen genom att följa en uppmaning från Europadomstolen om att inträda som medsvarande eller genom beslut av Europadomstolen efter ansökan av den fördragslutande parten själv. Om unionen eller medlemsstaterna ansöker om att få inträda som medsvarande i ett mål vid Europadomstolen, ska de med sina argument visa att villkoren för deras deltagande i förfarandet är uppfyllda, och Europadomstolens prövning av ansökan grundar sig på hur sannolika dessa argument är. Vid den prövningen skulle Europadomstolen komma att ta ställning till de unionsrättsliga reglerna om fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna samt kriterierna för vem som kan tillskrivas en handling eller en underlåtenhet. Europadomstolen skulle i detta avseende kunna fatta ett slutgiltigt beslut som skulle vara bindande för såväl medlemsstaterna som unionen. Om Europadomstolen tilläts att fatta ett sådant beslut skulle det **kunna påverka fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna på ett negativt sätt**.

I yttrandet tar domstolen också ställning till **förfarandet för förhandsgranskning** och anger att frågan huruvida domstolen redan har prövat den rättsfråga som är aktuell i målet vid Europadomstolen endast kan avgöras av den behöriga unionsinstitutionen, vars avgörande bör vara bindande för Europadomstolen. Om Europadomstolen tilläts avgöra en sådan fråga skulle det nämligen innebära att den gavs behörighet att tolka EU-domstolens praxis. Följaktligen borde detta förfarande utformas på ett sådant sätt att unionen, i varje mål som pågår vid Europadomstolen, systematiskt erhåller fullständig information, så att den behöriga unionsinstitutionen kan bedöma huruvida EU-domstolen redan har prövat den fråga som är aktuell i målet och, om så inte är fallet, få till stånd en förhandsgranskning. Vidare är det enligt det planerade avtalet inte möjligt att med tillämpning av förfarandet för förhandsgranskning vända sig till EU-domstolen för att den ska ta ställning till en fråga om tolkningen av sekundärrätten. **Det faktum att detta förfarande på detta sätt begränsas** till att endast omfatta giltighetsfrågor **påverkar unionens och EU-domstolens befogenheter negativt**.

Slutligen undersöker domstolen unionsrättens särdrag när det gäller **domstolsprövningen på området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken**. I detta avseende understryker domstolen att vissa akter som antas inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, på unionsrättens nuvarande stadium, inte kan bli föremål för domstolens prövning. Att det förhåller sig på detta sätt är en naturlig följd av utformningen av domstolens befogenheter i fördragen. En sådan situation kan således endast motiveras med utgångspunkt i unionsrätten. Till följd av anslutningen, såsom den har utformats i utkastet till avtal,

skulle Europadomstolen emellertid ha befogenhet att pröva förenligheten med Europakonventionen vad gäller vissa handlingar, åtgärder eller underlåtenheter på området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och då särskilt vad gäller sådana handlingar, åtgärder eller underlåtenheter vilkas förenlighet med de grundläggande rättigheterna EU-domstolen inte är behörig att pröva. Följaktligen **åsidosätter** utkastet till avtal **unionsrättens särdrag med avseende på domstolsprövningen** av handlingar, åtgärder eller underlåtenheter **på området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.**

Mot bakgrund av de problem som konstaterats **slår EU-domstolen fast att utkastet till avtal om Europeiska unionens anslutning till Europakonventionen inte förenligt med unionsrättens bestämmelser.”**

Läs hela yttrandet [här](#).

Mål C-306/13 gällde fråga om giltigheten av förordning (EG) nr 1964/2005 om **tullsats för bananer** med hänsyn till Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 ("GATT 1994"). Belgisk domstol ville veta om förordningen strider mot GATT 1994. Detta på grund av att det i förordningen föreskrivs en viss importtullsats som är tillämplig på bananer. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: **Bestämmelserna i GATT 1994 skapar inte rättigheter för enskilda som dessa direkt kan åberopa inför nationell domstol** mot tillämpningen av den tullsats som fastställs i förordningen (EG) nr 1964/2005.

Processrätt

De förenade målen C-400/13 och C-408/13 gällde **tolkning av förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet**, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete **i fråga om underhållsskyldighet**. Två tyska domstolar ville ha svar på om artikel 3 b i förordningen utgör hinder för nationell lagstiftning vilken föreskriver en **koncentration av domstolars behörighet** i mål om gränsöverskridande underhållsskyldighet till förmån för en domstol i första instans inom vars domkrets överrätten är belägen. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln utgör hinder för nationell lagstiftning, vilken föreskriver en koncentration av domstolars behörighet i mål om gränsöverskridande underhållsskyldighet till förmån för en domstol i första instans inom vars domkrets överrätten är belägen, förutom om den regeln bidrar till förverkligandet av målet att säkerställa god rättskipning och skyddar de underhållsberättigades intressen samtidigt som den effektiva indrivningen av sådana bidrag underlättas, vilket det dock ankommer på de hänskjutande domstolarna att bedöma.

Mål C-599/13 gällde tolkning av förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget. Nederländsk domstol ville ha svar på **om artikel 53b.2 c i förordningen ska tolkas så, att bestämmelsen - när det saknas en rättslig grund enligt nationell rätt - kan utgöra rättslig grund** med stöd av vilken nationella myndigheter till nackdel för stödmottagare kan anta ett beslut att ändra ett redan fastställt stöd som erhållits från Europeiska flyktingfonden och **återkräva** en del av detta stöd från mottagaren. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att när det saknas en rättslig grund enligt nationell rätt utgör denna bestämmelse en rättslig grund med stöd av vilken de nationella myndigheterna till

nackdel för stödmottagaren kan anta ett beslut att ändra ett redan fastställt stöd som erhållits från Europeiska flyktingfonden inom ramen för den delade förvaltningen mellan Europeiska kommissionen och medlemsstaterna, och återkräva en del av detta stöd från mottagaren.

Mål C-441/13 gällde **tolkning av förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet** och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Österrikisk domstol önskade svar på fråga om artikel 5.3 i förordningen ska tolkas så, att vid ett påstått **intrång i till upphovsrätten** närstående rättigheter som är skyddade i den medlemsstat där talan väckts vid domstol, så är den domstolen behörig att pröva en **skadeståndstalan** som grundar sig på intrång i dessa rättigheter genom publicering av skyddade fotografier på en webbplats som är åtkomlig från domstolens domkrets. EU-domstolen gav i dom 2015-01-22 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att vid ett påstått intrång i upphovsrätten och i till upphovsrätten närstående rättigheter som är skyddade i den medlemsstat där talan väckts vid domstol, så är den domstolen behörig – på grund av orten för skadans uppkomst – att pröva en skadeståndstalan som grundar sig på intrång i dessa rättigheter genom publicering av skyddade fotografier på en webbplats som är åtkomlig från domstolens domkrets. Den domstolen är endast behörig att pröva den skada som vållats inom den medlemsstat som den tillhör. / Domen har redan kommenterats, se:

<http://conflictoflaws.net/2015/cjeu-rules-on-jurisdiction-in-cases-of-copyright-infringement-via-the-internet-c-44113-pez-hejduk-energieagentur-nrw-gmbh/> / och

<http://conflictoflaws.net/2015/is-the-shevill-doctrine-still-up-to-date-some-further-thoughts-on-cjeus-judgment-in-hejduk-c-44113/> /

Mål C-375/13 gällde **tolkning av förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område**. Österrikisk domstol önskade med en rad frågor klarhet i domstols behörighet i mål **då en kärande som i egenskap av konsument har förvärvat ett innehavarskuldebrev av en näringsidkande tredje part vid skadeståndstalan som väckts mot emittenten av skuldebrevet**. EU-domstolen slog sammanfattningsvis fast följande i dom 2015-01-28:

1) Artikel 15.1 i förordning (EG) nr 44/2001 ska tolkas på så sätt att en kärande som i egenskap av konsument förvärvat ett skuldebrev av en näringsidkande tredje part, utan att det har ingåtts något avtal mellan konsumenten och emittenten av skuldebrevet, inte kan åberopa behörighet i enlighet med artikeln i en talan som väckts mot emittenten och i vilken åberopas lånevillkoren, åsidosättande av informations- och kontrollskyldigheten samt ansvar för prospektet.

2) Artikel 5.1 a i förordningen ska tolkas så, att en kärande som har förvärvat ett skuldebrev av en tredje part, utan att emittenten av skuldebrevet frivilligt har åtagit sig en förpliktelse gentemot käranden, inte kan åberopa behörigheten i enlighet med denna bestämmelse i en talan som väckts mot emittenten och i vilket åberopas lånevillkoren, åsidosättande av informations- och kontrollskyldigheterna samt ansvaret för prospektet.

3) Artikel 5 led 3 i förordningen ska tolkas så, att den är tillämplig på en talan som syftar till att gentemot en emittent av ett certifikat göra gällande dennes ansvar dels för prospektet för certifikatet, dels för åsidosättande av andra lagstadgade informationsskyldigheter som åligger emittenten, i den mån som detta ansvar inte

följer av ett avtal i den mening som avses i artikel 5 led 1 i förordningen. I enlighet med artikel 5 led 3 i förordningen är domstolarna där käranden har sitt hemvist behöriga, med hänsyn till den ort där skadan uppkommit, att avgöra en sådan talan bland annat när den påstådda skadan uppkommit direkt på ett konto käranden har i en bank som är etablerad i deras domsaga.

4) Inom ramen för prövningen av behörigheten enligt förordningen är det inte nödvändigt att inleda ett detaljerat bevisförande avseende de tvistiga omständigheter som är relevanta för såväl behörighetsfrågan som avgörandet av om de åberopade kraven är befogade. Det står den domstol som har att avgöra tvisten fritt att avgöra sin internationella behörighet mot bakgrund av alla uppgifter i målet, inbegripet, i förekommande fall, svarandens bestridanden.

/ Domen har redan kommenterats, se: <http://conflictoflaws.net/2015/which-court-is-competent-for-prospectus-liability-cases-the-cjeu-rules-in-kolassa-case-c-37513/> /

Skatterätt

De förenade målen C-131/13, C-163/13 och C-164/13 gällde **tolkning av rådets sjätte direktiv 77/388/EEG** som gäller mervärdesskatt. Nederländsk domstol ville ha svar på frågor om det ankommer på nationella myndigheter och domstolar att neka en skattskyldig person – som kände till eller borde ha känt till att vederbörande, vid utförandet av gemenskapsinterna leveranser, **medverkade till en transaktion som ingick i ett mervärdesskatteundandragande** – avdragsrätt för ingående mervärdesskatt, rätt till undantag från skatteplikt och rätt till återbetalning av mervärdesskatt, för det fall det inte finns några bestämmelser i nationell rätt om att neka dessa rättigheter. EU-domstolen avvisade i dom 2014-12-18 de frågor som hade ställts i målen C-163/13 och C-164/13 och uttalade därefter: Rådets sjätte direktiv 77/388/EEG ska tolkas så, att det ankommer på de nationella myndigheterna och domstolarna att, med avseende på en gemenskapsintern leverans, neka en skattskyldig person rätt till avdrag, rätt till undantag från skatteplikt eller rätt till återbetalning av mervärdesskatt, även om det inte finns några bestämmelser i nationell rätt som föreskriver att dessa rättigheter ska nekas. Detta under förutsättning om det med hänsyn till objektiva uppgifter är utrett att den skattskyldiga personen kände till eller borde ha känt till att vederbörande, genom den transaktion som åberopats som grund för den aktuella rättigheten, medverkade i ett skatteundandragande inom ramen för en leveranskedja. Sjätte direktivet 77/388 ska tolkas så, att en skattskyldig person som kände till eller borde ha känt till att vederbörande – genom den transaktion som åberopats som grund för rätt till avdrag, rätt till undantag från skatteplikt eller rätt till återbetalning av mervärdesskatt – medverkade i ett mervärdesskatteundandragande som begåtts inom ramen för en leveranskedja får nekas dessa rättigheter. Detta gäller oberoende av att undandragandet har skett i en annan medlemsstat än den där rättigheterna har gjorts gällande och att den skattskyldiga personen i denna andra medlemsstat har iakttagit de formella villkoren i den nationella lagstiftningen för att omfattas av dessa rättigheter.

Mål C-55/14 gällde **tolkning av rådets sjätte direktiv 77/388/EEG som gäller mervärdesskatt**. Belgisk domstol ville ha svar på om artikel 13 B b i direktivet ska tolkas så, att **upplåtelse mot vederlag av en fotbollsstadion** i enlighet med ett avtal, **enligt vilket upplåtaren förbehålls vissa rättigheter och befogenheter** och enligt vilket upplåtaren ska tillhandahålla vissa tjänster – vilkas värde utgör 80 procent av den avtalade ersättningen -, utgör **”uthyrning av fast egendom”**. EU-

domstolen gav i dom 2015-01-22 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att upplåtelsen mot vederlag av en fotbollsstadion i enlighet med ett avtal, enligt vilket vissa rättigheter och befogenheter är förbehållna upplåtaren och enligt vilket upplåtaren ska tillhandahålla olika tjänster, såsom underhåll, städning, skötsel och säkerställande av regelkonformitet, vilkas värde motsvarar 80 procent av den avtalsenliga ersättningen, i princip inte utgör ”uthyrning av fast egendom” i den mening som avses i artikeln.

Konkurrensrätt och statligt stöd

Mål C-518/13 gällde tolkning av artikel 107.1 FEUF. Engelsk domstol ville veta om en policy, att **Londons taxibilar får föras i bussfiler på allmänna vägar under de timmar då trafikbegränsningar i dessa filer gäller, medan ”minicabs” inte får föras där** såvida det inte sker för att hämta eller lämna passagerare som har förbeställt en sådan bil, innebär användning av statliga medel och ger dessa taxibilar en selektiv fördel. EU-domstolen gav i dom 2015-01-14 sammanfattningsvis följande svar: Det har **inte** framkommit att en policy, genom vilken målet att skapa ett säkert och effektivt transportsystem eftersträvas, som innebär att Londons taxibilar får föras i bussfiler på allmänna vägar under de timmar då trafikbegränsningar i dessa filer gäller, medan andra personbilar med chaufför inte får föras där såvida det inte sker för att hämta eller lämna passagerare som har förbeställt en sådan bil, är av sådant slag **att den innebär användning av statliga medel eller ger dessa taxibilar en selektiv fördel** i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Det kan inte uteslutas att den omständigheten att Londons taxibilar får föras i bussfiler på allmänna vägar under de timmar då trafikbegränsningar i dessa filer gäller, medan andra personbilar med chaufför inte får föras där såvida det inte sker för att hämta eller lämna passagerare som har förbeställt en sådan bil, **kan vara ägnad att påverka handeln mellan medlemsstaterna**, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

Inre marknaden

Mål C-87/13 gällde tolkning av artiklarna 49 FEUF och 63 FEUF. Nederländsk domstol ville ha svar på om artiklarna utgör hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken – med hänvisning till det nationella kulturarvet – **avdragsrätten för kostnader hänförliga till byggnadsminnen är förbehållen ägare till byggnadsminnen som är belägna inom landet**. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Artikel 49 FEUF utgör inte hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken – med hänvisning till det nationella kulturarvet och det nationella historiska arvet – avdragsrätten för kostnader hänförliga till byggnadsminnen är förbehållen ägare till sådana byggnader som är belägna inom landet. Detta under förutsättning att den möjligheten också ges till ägare av byggnadsminnen som kan tillhöra medlemsstatens kulturarv och historiska arv, trots att de är belägna i en annan medlemsstat.

Mål C-133/13 gällde tolkning av artikel 63 FEUF i en liknande fråga. Nederländsk domstol ville ha svar på om artikeln utgör hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken ett **undantag från gåvobeskattning för vissa skyddade egendomar** enbart gäller för egendomar som är belägna inom medlemsstaten. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln utgör inte hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken ett undantag från gåvobeskattning för vissa egendomar, som är skyddade på grund av att de tillhör det nationella kulturarvet och

det nationella historiska arvet, enbart gäller för fastigheter som är belägna inom medlemsstaten. Detta emellertid under förutsättning att undantaget inte är uteslutet när det gäller fastigheter som kan tillhöra medlemsstatens kulturarv och historiska arv trots att de är belägna i en annan medlemsstat.

Mål C-202/13 gällde tolkning av **direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier** samt av protokoll (nr 20) om tillämpning av vissa inslag i artikel 26 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på Förenade kungariket och Irland ("protokoll nr 20"). Engelsk domstol önskade få svar på om artikel 35 i direktivet och artikel 1 i protokoll nr 20 ska tolkas så, att en medlemsstat i ett allmänpreventivt syfte får kräva att en unionsmedborgares familjemedlemmar, som inte är medborgare i en medlemsstat men som innehar ett giltigt uppehållskort som utfärdats av myndigheterna i en annan medlemsstat, ska inneha ett **inresetillstånd för att få resa in i landet**. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Både artikel 35 i direktiv 2004/38/EG samt artikel 1 i protokoll (nr 20) ska tolkas så, att en medlemsstat inte i allmänpreventivt syfte får kräva att en unionsmedborgares familjemedlemmar, som inte är medborgare i en medlemsstat men som innehar ett giltigt uppehållskort som utfärdats av myndigheterna i en annan medlemsstat enligt artikel 10 i direktivet, ska vara innehavare, i enlighet med nationell rätt, av ett inresetillstånd, såsom ett EES-tillstånd för familjemedlemmar, för att få resa in i landet.

Övriga rättsområden

Mål C-354/13 gällde tolkning av allmänna unionsrättsliga principer samt av direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet. Dansk domstol ville ha svar på om unionsrätten ska tolkas så, att den stadgar en allmän **princip om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av fetma**. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Unionsrätten stadgar inte någon allmän princip om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av fetma som sådan. Direktivet 2000/78/EG ska tolkas så, att en arbetstagares fetma utgör ett funktionshinder i den mening som avses i direktivet, när detta tillstånd medför en begränsning till följd av bland annat varaktiga fysiska, psykiska eller mentala skador, vilka i samspel med olika hinder kan motverka den berördes fulla och verkliga deltagande i arbetslivet på lika villkor som andra arbetstagare.

/ Domen har redan kommenterats, se t.ex.:

<http://www.eubusiness.com/news-eu/court-health.z8s/>

Mål C-364/13 gällde tolkning av direktiv 98/44/EG om **rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar**. Engelsk domstol ville veta om 6.2 c i direktivet ska tolkas så, att en obefruktad mänsklig äggcell - som har stimulerats till delning och vidareutveckling fram till ett visst stadium genom en kombination av kemiska och elektriska tekniker utan närvaro av spermier ("partenogenes") - utgör ett **"mänskligt embryo"** i den bestämmelsens mening. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att en obefruktad mänsklig äggcell som har stimulerats till delning och vidareutveckling genom partenogenes inte utgör ett "mänskligt embryo" i den bestämmelsens mening, om den mot bakgrund av de senaste vetenskapliga rönen inte som sådan har någon inneboende förmåga att utvecklas till en människa.

Mål C-449/13 gällde tolkning av direktiv 2008/48/EG om **konsumentkreditavtal**. Fransk domstol ville ha svar på fyra **frågor rörande bevisbörda, bedömning av kreditvärdighet och avtalsinformation**. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Bestämmelserna i direktivet ska tolkas så att a) de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken bevisbördan för att de skyldigheter som föreskrivs i artiklarna 5 och 8 i direktivet inte har uppfyllts åvilar konsumenten, och att b) de utgör hinder för att nationell domstol, på grund av en **standardklausul**, är tvungen att slå fast att konsumenten har bekräftat att kreditgivaren korrekt och fullständigt har uppfyllt de skyldigheter som åligger denne före avtalets ingående, vilket medför en **omvänd bevisbörda** vad gäller uppfyllandet av nämnda skyldigheter, som skulle kunna göra de rättigheter som följer av direktiv 2008/48 verkningslösa. Artikel 8.1 i direktivet utgör inte hinder för att en konsuments kreditvärdighet bedöms endast utifrån de uppgifter som konsumenten själv har lämnat, förutsatt att de är tillräckliga och att rena påståenden från konsumenten åtföljs av bestyrkande handlingar, och på så sätt att den inte kräver att kreditgivaren systematiskt kontrollerar de uppgifter som konsumenten har lämnat. Artikel 5.6 i direktivet ska tolkas på så sätt att även om den inte utgör hinder för att kreditgivaren ger konsumenten de behövliga förklaringarna innan konsumentens ekonomiska situation och behov har bedömts, kan det visa sig att bedömningen av konsumentens kreditvärdighet gör det nödvändigt att ändra de förklaringar som har getts. De behövliga förklaringarna ska ges konsumenten i rätt tid, före undertecknandet av kreditavtalet, men det krävs inte att de tas in i en särskild handling.

Mål C-470/13 gällde tolkning av FEUF och av direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid **offentlig upphandling** av byggtreprenader, varor och tjänster. Ungersk domstol vill ha svar på **frågor om** artiklar i FEUF och i direktivet utgör **hinder för att tillämpa nationell lagstiftning som utesluter en ekonomisk operatör som har begått en överträdelse av konkurrensrätten** - vilken har fastställts i en lagakraftvunnen dom och för vilken operatören har påförts böter - **från att delta i ett anbuds förfarande**. EU-domstolen konstaterade i dom 2014-12-18 först att det – med hänsyn till omständigheterna i det nationella målet - saknades anledning att tolka direktivet och gav därefter sammanfattningsvis följande svar: Artiklarna 49 FEUF och 56 FEUF utgör inte hinder för att tillämpa nationell lagstiftning som utesluter en ekonomisk aktör som har begått en överträdelse av konkurrensrätten, vilken har fastställts i en lagakraftvunnen dom och för vilken den ekonomiska aktören har påförts böter, från att delta i ett anbuds förfarande.

Mål C-523/13 gällde **tolkning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet** när anställda eller egenföretagare och deras familjer flyttar inom gemenskapen. Tysk domstol ville veta om **likabehandlingsprincipen** utgör hinder för en bestämmelse i en medlemsstat, enligt vilken det för beviljande av ålderspension efter delpension **krävs att perioden med delpension har fullgjorts i enlighet med de nationella bestämmelserna i den medlemsstaten** och inte i enlighet med de nationella bestämmelserna i en annan medlemsstat. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Likabehandlingsprincipen i artikel 3.1 i förordning (EEG) nr 1408/71 utgör hinder för en bestämmelse i en medlemsstat, enligt vilken ålderspension efter delpension bara kan beviljas när delpensionen tagits ut i enlighet med bestämmelserna i just den medlemsstaten. Likabehandlingsprincipen ska tolkas så, att det vid beslut om erkännande, i en medlemsstat, av en delpension som tagits ut i enlighet med lagstiftningen i en annan

medlemsstat, krävs en jämförande bedömning av tillämpningsvillkoren för delpensionssystemen i dessa båda medlemsstater för att i varje enskilt fall kunna avgöra om de identifierade skillnaderna skulle kunna äventyra uppnåendet av de objektiva legitima mål som eftersträvas med lagstiftningen i den förstnämnda medlemsstaten.

Mål C-542/13 gällde **tolkning av direktiv 2004/83/EG om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar** eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet. Belgisk domstol önskade svar på om artiklarna 28 och 29 i direktivet, jämförda med artiklarna 2 e, 3, 15 och 18 i samma direktiv ska tolkas så, att en medlemsstat är **skyldig att bevilja** sådana **sociala förmåner samt** sådan **hälso- och sjukvård** som föreskrivs i dessa artiklar åt en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd i medlemsstaten enligt vissa nationella bestämmelser. I dessa anges att en utlänning ska tillåtas att vistas i medlemsstaten när vederbörande lider av en sjukdom som medför risk för dennes liv eller fysiska integritet eller för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i ursprungslandet eller i det land där denne tidigare uppehållit sig. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Nämnda artiklar ska tolkas så, att en medlemsstat inte är skyldig att bevilja sådana sociala förmåner samt sådan hälso- och sjukvård som föreskrivs i dessa artiklar åt en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd i denna medlemsstat enligt nationella bestämmelser, i vilka det föreskrivs att en utlänning ska tillåtas att vistas i medlemsstaten när vederbörande lider av en sjukdom som medför en verklig risk för personens liv eller fysiska integritet eller för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i vederbörandes ursprungsland eller i det land där denne tidigare uppehållit sig, utan att det är fråga om att denne utlänning avsiktligt berövas vård i det landet.

Mål C-562/13 gällde **tolkning av direktiv 2008/115/EG om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna** samt av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ("**stadgan**"). Belgisk domstol önskade svar på om artiklarna 13 och 14 i direktivet utgör hinder för nationell lagstiftning i vilken det inte föreskrivs att rättsmedlet mot ett beslut om återvändande ska ha **suspensiv verkan**, och i vilken det inte föreskrivs att tredjelandsmedborgarens grundläggande behov ska tillgodoses till dess att prövning har skett av ett sådant beslut. EU-domstolen gav i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande svar: Artiklarna 5 och 13 i direktivet i förening med artiklarna 19.2 och 47 i stadgan, samt artikel 14.1 b i samma direktiv utgör hinder för nationell lagstiftning i vilken det inte föreskrivs att ett rättsmedel mot ett beslut att ålägga en tredjelandsmedborgare som lider av en allvarlig sjukdom att lämna en medlemsstats territorium ska ha suspensiv verkan, när verkställigheten av detta beslut kan medföra att tredjelandsmedborgaren utsätts för allvarlig risk för att hans eller hennes hälsotillstånd allvarligt och oåterkalleligt försämras, och i vilken det inte föreskrivs att medlemsstaten, under den period då medlemsstaten är skyldig att skjuta upp avlägsnandet av en sådan tredjelandsmedborgare till följd av att han eller hon har anlitat nämnda rättsmedel, i största möjliga utsträckning ska tillgodose tredjelandsmedborgarens grundläggande

behov i syfte att säkerställa att akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar verkligen kan tillhandahållas.

Mål C-568/13 gällde tolkning av direktiv 92/50/EEG om samordning av förfarandena vid **offentlig upphandling** av tjänster. Italiensk domstol ville ha svar på **frågor rörande offentligt ekonomiskt organs deltagande i offentliga upphandlingsförfaranden**. EU-domstolen klargjorde i dom 2014-12-18 sammanfattningsvis följande: Artikel 1 c i direktivet utgör hinder för nationell lagstiftning som utesluter ett offentligt sjukhus från att delta i offentliga upphandlingsförfaranden på den grunden att det utgör ett offentligt ekonomiskt organ, om och i den utsträckning sjukhuset får verka på marknaden i enlighet med sina institutionella och stadgeenliga syften. Bestämmelserna i direktivet - och särskilt de allmänna principerna om fri konkurrens, icke-diskriminering och proportionalitet, vilka utgör grunden för direktivet - utgör inte hinder för nationell bestämmelse som gör det möjligt för ett i ett upphandlingsförfarande deltagande offentligt sjukhus att lämna ett anbud som det är omöjligt att konkurrera med, till följd den statliga finansiering som sjukhuset erhåller. Inom ramen för granskningen enligt artikel 37 i direktivet av om ett anbud är orimligt lågt, får den upphandlande myndigheten emellertid beakta den omständigheten att en sådan inrättning erhåller statlig finansiering, mot bakgrund av möjligheten att förkasta anbudet.

Mål C-30/14 gällde tolkning av direktiv 96/9/EG om **rättsligt skydd för databaser**. Nederländsk domstol önskade svar på om direktivet ska tolkas så att friheten att använda en databas, vilken inte åtnjuter upphovsrättsligt skydd, inte kan **begränsas genom avtal**. EU-domstolen gav i dom 2015-01-15 sammanfattningsvis följande svar: Direktivet är inte tillämpligt på en databas som inte omfattas av upphovsrättsligt skydd eller ett skydd genom en rätt av sitt eget slag enligt direktivet, vilket innebär att artiklarna 6.1, 8 och 15 i direktivet inte utgör hinder för upphovsmannen till databasen att fastställa avtalsmässiga begränsningar av tredje parts användning av databasen, utan att detta påverkar tillämplig nationell rätt.

Mål C-573/13 gällde **tolkning av förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen**. Tysk domstol ville veta om förordningen ska tolkas så, att **det slutliga pris som ska betalas ska anges varje gång** då priserna för luftfartstjänsterna visas i ett elektroniskt bokningssystem, inbegripet första gången dessa visas. EU-domstolen gav i dom 2015-01-15 sammanfattningsvis följande svar: Artikel 23.1 andra meningen i förordningen ska tolkas så, att det slutliga pris som ska betalas, inom ramen för ett elektroniskt bokningssystem ska anges varje gång priserna för luftfartstjänsterna visas, inbegripet första gången dessa visas. Artikel 23.1 andra meningen i förordningen ska tolkas så, att det slutliga pris som ska betalas, inom ramen för ett elektroniskt bokningssystem, ska anges inte enbart för de av kunden utvalda luftfartstjänsterna, utan också för varje luftfartstjänst vars pris visas.

De förenade målen C-482/13, C-484/13, C-485/13 och C-487/13 gällde **tolkning av direktiv 93/13/EEG om oskäligen villkor i konsumentavtal**. Spansk domstol önskade svar på om artikel 6.1 i direktivet utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka den nationella domstol, vid vilken ett förfarande för utmätning av in-tecknad egendom inleds, är skyldig att låta **räkna om de belopp** som ska betalas enligt ett villkor avseende **dröjsmålsränta i avtalet om hypotekslån** om

denna ränta är högre än tre gånger den lagstadgade räntan, genom tillämpning av en dröjsmålsränta som inte överstiger denna nivå. EU-domstolen gav i dom 2015-01-21 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln utgör inte hinder för sådana nationella bestämmelser i den mån tillämpningen av dessa nationella bestämmelser inte påverkar den nationella domstolens bedömning av om ett sådant villkor är oskäligt och inte hindrar den domstolen från att ogiltigförklara villkoret om den finner att detta villkor är "oskäligt", i den mening som avses i artikel 3.1 i direktivet.

Mål C-529/13 gällde **tolkning av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och av direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet**. Österrikisk domstol önskade svar på om artiklarna 2.1, 2.2 a, 6.1 och 6.2 i direktivet utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken **en tjänstemans utbildningsperioder före 18 års ålder inte beaktas vare sig vid beviljandet av pensionsrättigheter eller vid beräkning av ålderspension**, trots att dessa perioder beaktas när de fullgjorts efter nämnda ålder. EU-domstolen gav i dom 2015-01-21 sammanfattningsvis följande svar: Artiklarna 2.1, 2.2 a och 6.1 utgör inte hinder för sådan nationell lagstiftning i den mån den på ett objektivt och rimligt sätt kan motiveras av ett berättigat mål som rör sysselsättningspolitik och arbetsmarknad, och sätten för att genomföra detta mål är lämpliga och nödvändiga.

Mål C-419/13 gällde **tolkning av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället**. Nederländsk domstol ville veta **om spridningsrätten konsumeras** enligt artikel 4.2 i direktivet när en reproduktion av ett skyddat verk efter att ha sålts inom unionen med upphovsrättsinnehavarens samtycke har genomgått en förändring vad gäller mediet, såsom att reproduktionen har överförts från en pappersposter till en duk, och på nytt förs ut på marknaden i sin nya form. EU-domstolen gav i dom 2015-01-22 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln 4.2 ska tolkas så, att spridningsrätten inte konsumeras när en reproduktion av ett skyddat verk efter att ha sålts inom unionen med upphovsrättsinnehavarens samtycke har överförts till ett annat medium, såsom från en pappersposter till en duk (kanvastryck), och på nytt förs ut på marknaden i sin nya form.

Mål C-417/13 gällde **tolkning av direktiv 2000/78/EG av om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet**. Österrikisk domstol ville ha svar på sju frågor med delfrågor. De gällde främst **åldersdiskriminering, samarbete och preskription**. EU-domstolen klargjorde sammanfattningsvis följande i dom 2015-01-28:

1) Unionsrätten, i synnerhet artiklarna 2 och 6.1 i direktivet utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken – i syfte att avskaffa diskriminering på grund av ålder – anställningsperioder före 18 års ålder ska beaktas, men som samtidigt innehåller en regel som i praktiken endast är tillämplig på anställda som varit utsatta för sådan diskriminering och varigenom varje tidsperiod som krävs för uppflyttning i var och en av de tre första löneklasserna förlängs med ett år, **vilket innebär ett slutgiltigt vidmakthållande av en särbehandling på grund av ålder**.

2) Unionsrätten och i synnerhet artikel 16 i direktivet ska tolkas så, att en nationell lagstiftning som syftar till att avskaffa diskriminering på grund av ålder, inte nödvändigtvis måste ge en anställd – vars tjänstperioder som fullgjorts före 18 års ålder inte har beaktats vid beräkningen av vederbörandes uppflyttning i löneklass –

möjlighet att erhålla en ekonomisk kompensation som motsvarar skillnaden mellan den lön som skulle ha utgått om han eller hon inte varit utsatt för sådan diskriminering och den lön som faktiskt utbetalats. I ett fall såsom det som är aktuellt i det nationella målet och så länge det inte har införts ett system som undanröjer åldersdiskrimineringen på ett sätt som är förenligt med direktiv 2000/78 krävs det, för att likabehandling ska återinföras, att anställda som förvärvat sin erfarenhet, åtminstone till viss del före 18 års ålder, tillerkänns samma förmåner som de anställda fått som efter att ha uppnått denna ålder har förvärvat erfarenhet av samma slag och av jämförbar längd. Detta gäller såväl beaktande av utbildnings- och tjänsteperioder som fullgjorts före 18 års ålder som uppflyttning i lönesystemet.

3) Unionsrätten - och i synnerhet artikel 16 direktivet - utgör inte hinder för att den nationella lagstiftaren – i syfte att beakta utbildnings- och tjänsteperioder som fullgjorts före 18 års ålder – föreskriver en **samarbetskyldighet** enligt vilken den anställde ska styrka dessa perioder för sin arbetsgivare. Det utgör dock **inte rättsmissbruk** att en anställd vägrar att samarbeta vid tillämpningen av en nationell lagstiftning, som innehåller diskriminering på grund av ålder i strid med direktivet. Detsamma gäller en talan som vederbörande väckt för att erhålla ersättning i syfte att återinföra likabehandling i förhållande till anställda som efter att ha uppnått denna ålder har förvärvat erfarenhet av samma slag och av jämförbar längd.

4) **Effektivitetsprincipen** ska tolkas så, att i ett fall såsom det som är aktuellt i det nationella målet utgör den **inte hinder för att en nationell preskriptionsfrist för anspråk som är grundade på unionsrätten börjar löpa före den dag då EU-domstolen avkunnar en dom genom vilken rättsläget på området klagörs.**

NYA MÅL

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Den 3 mars 2015 kl. 09.30 lämnar generaladvokaten Szpunar sitt förslag till avgörande i de förenade målen C-544/13 och C-545/13, angående en begäran om förhandsavgörande från Stockholms tingsrätt. Målen rör tolkningsfrågor angående humanläkemedel och reklam.

ÖVRIGT

Förordning (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (gränskodexen) är direkt tillämplig i Sverige. 2014-12-16 bordlades prop. 2014/15:32 "**EU:s gränskodex**". Se härom <http://www.regeringen.se/sb/d/19675/a/251716>

Regeringen gav 2014-12-18 en **särskild utredare** i uppdrag (Dir. 2014:155) att se över den straffrättsliga lagstiftningen med anledning av vissa internationella åtaganden för att förhindra och bekämpa **terrorism**. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19680/a/251912>

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om **ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor** är tillämplig fr.o.m. 2015-01-11. Se härom: <http://conflictoflaws.net/2015/regulation-eu-no-6062013-applicable-from-11-january-2015/>

2015-01-21 publicerades Ds 2015:5 "**Rätten till försvarare, m.m.**" I promemorian övervägs genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19835/a/252990>

2015-01-22 beslöts lagrådsremiss med förslag om att **brottsbekämpande myndigheter ska få tillgång till uppgifter i informationssystemet för viseringar (VIS)** i syfte att bekämpa terroristbrott och andra grova brott. VIS är en EU-gemensam databas för viseringar. Genom förslagen genomförs det så kallade VIS-rådsbeslutet. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19725/a/253098>

Samma dag beslöts också lagrådsremiss med förslag om ändringar som ger **svenska medborgare möjlighet att resa till EU-medlemsstater utanför Schengenområdet utan pass**, om de i stället medför ett nationellt identitetskort. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19836/a/253101>

Samma dag beslöts också Dir. 2015:4 "**En reviderad insolvensförordning**". Insolvensförordningen innehåller gemensamma EU-regler om gränsöverskridande insolvensförfaranden. EU väntas inom kort besluta om en reviderad förordning. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19837/a/253152>

Efter överenskommelsen mellan EU-länderna i december 2014 har en ändring i EU:s moder/dotterbolagsdirektiv (2011/96/EU) formellt antagits av Europeiska unionens råd. Ändringen innebär att **en skatteflyktsbestämmelse har lagts till i direktivet**. Se härom: <http://www.kpmg.com/SE/sv/kunskap-utbildning/nyheter-publikationer/nyhetsbrev/taxnews/taxnews2014/Sidor/TaxNews-5-2015-sv.aspx>